

Lieutenant Anders Tobiesen.

Af Arkivar **E. A. Thomsen**.

Jeg har i dette Tidsskrift 5. R. VI. S. 234 ff. meddelt nogle Oplysninger om Familien T o b i e s e n, der fremdeles lever baade i Danmark og Norge, og over hvilken Slægt der er meddelt en fuldstændig Stanravle i »Patriciske Slægter«, III. S. 268 ff. Her er ogsaa de Oplysninger om Slægtens ældre Led, som jeg havde meddelt i dette Tidsskrift, bleven benyttet. Desværre viser det sig, at hvad jeg dengang kunde oplyse om den i Overskriften nævnte Lieutenant A n d e r s T o b i e s e n ikke er ganske rigtigt og jeg har derfor troet, at det vilde være hensigtsmæssigt her at meddele, hvad jeg senere har fundet om ham og hans Børn.

Lieutenant A n d e r s T o b i e s e n, der var en Søn af Slægtens Stamfader. Foged Tobias Sørensen, stod 1. Januar 1679 som Færnik i Akershus nat. Inf. Reg., hvor han 16. April s. A. ansattes ved Capt. Bilts (7de) Comp. Den 1. Januar 1680 stod han ved Capt. Otto Mangelsens Comp. af Smaalemke nat. Inf. Reg., hvor han 4. Febr. 1682 blev Færnik ved Capt. Grimms (7de) Comp. og i 1682 ved Laurvigske Comp. af samme Regiment. Han afgik fra Krigstjenesten 2. Juni 1689, formodentlig med Lieutenants Charakter, siden han senere kaldes Lieutenant Anders Tobiesen. Det er nemlig urigtigt, naar jeg tidligere har antaget at Anders Tobiesen i 1689 afgik ved Døden. I 1685 giftede han sig nemlig i Laurvig med A n n a G u n d e r s d a t t e r, der da var 22 Aar gammel, altsaa født 1663, og var en Datter af Skipper Gunder Olsen, der Vaaren 1685 forliste med sit Skib »Maria« og hele Mandskabet under en Storm paa dets første Reise. Efter ham holdtes der Skifte i Laurvig 10. Sept. s. A. Han efterlod sig Hustru Margrethe Helledatter og 3 Børn, nemlig Anna, 22 A. gl., Oluf, 17 A. gl. og Else, 13 A. gl. Anna var da allerede gift med »erlig og mandhafte Mand« Anders Tobiesen, Færnik ved det Laurvigske Comp., som Enken begjærede til sin Laugværge. Otte Dage efter Paaske 1693 afgik imidlertid Anna Gundersdatter ved Døden i Laurvig, hvor Skiftet efter hende dog først begyndte 9. Mai 1694. Grunden hertil var, at Anders Tobiesen, da Konen døde, var i England; og havde siden ikke været hjemme mere end 2 Gange i en 8te Dages Tid. Han var da anmodet om at gjøre Rigtighed mellem sig og Børnene, hvilket han ogsaa havde lovet, men var alligevel reist sin Vei og havde siden været borte til han nu 1ste Mai d. A. igjen var kommen hjem til Laurvig.

Her opholdt han sig imidlertid kun 2 Døgn og da Skifteforvalteren ved 2 Mænd anmodede ham om at komme tilstede for at Skiftet kunde begynde, var han allerede igjen borte, idet han havde efterladt et Brev af 2. Mai s. A., hvori han oplyste, at han nødvendigt maatte reise til Christiania, hvorfra han antog, at han om en 3 a 4 Uger i det seneste vilde komme tilbage. Da heller ikke Svigermoderen kunde give Oplysning om Boets Tilstand, maatte Skiftet udsættes. Først igen 31. Marts 1698 — altsaa 4 Aar senere — kunde Skiftebehandlingen fortsættes, idet man ved Anders Tobiesens Ankomst til Laurvig igjen kunde forsamles i Margrethe Gunder Olsens Hus i Laurvig, hvor han da blev tilkaldt for at give Forklaring om Boets Tilstand ved Konens Død. Han meddelte da, at da han i 1685 kom i Ægteskab med sin Kone, var de begge unge og blottede for Midler, og i den korte Tid, de var sammen, paa en 7 Aars Tid, kunde de ikke under de daværende alvorlige Tider erhvæve sig noget eller saa meget, at de kunde sætte egen Husholdning, men havde altid havt sit Tilhold og Ophold i Huset hos hans kjærestes Forældre. Imidlertid havde han ved Credit af hans *B r o d e r N i e l s T o b i e s e n* i Christiania sammen med hr. Mogens Nielsen kjøbt en liden Kreyert, »Haabet« kaldet, Halvdelen deri for 400 Rdl., i den Tanke at han derved skulde faa sin Næring, og havde i 3 Aars Tid drevet denne Forretning, dog med liden Fordel. Og da saa Broderen igjen vilde have sine Penge tilbage, maatte han sælge sin Halvpart til hr. Mogens Nielsen med et halv hunderde Rdl.s Forlis. Saaledes at han med al Sandhed kunde paastaa, at hans Formue, da Konen døde ikke havde været mere end hun arvet efter Faderen, hvilket han kunde oplyse med Skiftetbrevet efter ham, begyndt 10 Sept. 1685 og sluttet 5. Decbr. 1687, hvorefter Arven i alt udgjorde 90 Rdl. 3 ort $10\frac{3}{4}$ /. Den bestod i $\frac{1}{6}$ i Gaarden Scharlos i Tjølling, $\frac{1}{8}$ Part i Huset i Laurvig og Resten i Løsøre. Og skjønt han ikke var fri for Gæld, saa vilde han dog alligevel give Børnene til Deling 100 Rdl., dog paa den Betingelse at Capitalen saalænge han levede og Børnene vare umyndige, skulde forblive hos ham uden Renter mod hans Obligation og sufficante Cautionister og mod at han forpligtede sig til at give Børnene uden Vederlag Ophold, Klæde og Føde samt Lærdom og christelig Opfugtelse til de kom til Skjels Aar og Alder. Skifteretten fandt dette Forslag billigt og indgik herpaa, da alle »her paa Stedet«, vel var bekjendt, at hans Tilstand, da Konen døde, var som angivet; hvorefter hver af de 2 Sønner tilfaldt 33 Rdl. 1 Ort $\frac{8}{10}$, og hver af de 2 Døtre 16 Rdl. 2 Ort $\frac{16}{10}$. Faderen blev Værg og skulde rejse til Christiania, for at skaffe Caution fra sine Brødre Niels og Christen Tobiesen, begge Handelsmænd i Christiania for den for Arven udstedte Obligation. Men dette lod ikke til at have gaaet saa glat,

som han selv havde forespeilet Skifteretten. Thi Obligationen kom ikke til Retten, som tilførte Protokollen: at man siden havde ventet paa Obligationen »for at slutte denne Skifteforretning med. Mens ikke endnu efter derom siden gjorde mange Erindringer haver kunnet erholde og derfor ikke længer kunnet tardere med denne Skifteforretnings Protokollation, som idag cen 10. Juni Anno 1698 er bleven indført«.

Ifølge Skiftet havde Anders Tobiesen med Anna Gundersdatter følgende 4 Børn: 1) *M e t t e*, i 7de Aar (født c. 1687). 2) *M a r g r e t h e*, i 6te Aar (=født c. 1688). 3) *R a s m u s*, paa 3die Aar (f. c. 1691) og 4) *T o b i a s*, paa 2det Aar (= født c. 1692). Han havde saaledes ingen Søn ved Navn *A n d e r s T o b i e s e n*, saaledes som jeg tidligere har antaget. Sagen forholder sig vistnok saaledes, at det er den tidligere »Lieutenant«, Anders Tobiesen, der selv 2. April 1708 blev »Visiteur« i Drammen Toldsted og at han efter sin 1ste Hustru, foranførte Anna Gundersdatters Død i 1693 paany har giftet sig med *E m m e r e n c e M o l e t h a*, med hvem han har havt de der nævnte 5 Børn. At den Anders Tobiesen, der i 1707 levede i Christiania og »hvis Børns Bedstemoder« var salig Margrethe, Gunder Olsens, er Lieutenant Anders Tobiesen selv og ikke nogen Søn af ham er jo klart. Af det foranførte fremgaar del ogsaa at Niels Tobiesen, der døde i Christiania 25. Febr. 1711 som stor Trælasthanhandler og Sagbrugseier, som af mig paa det anførte Sted antaget, var en Broder af Niels og Anders Tobiesen og saaledes ogsaa Søn af Fogden Tobias Sorensen og i k k e, som af H. K. Steffens anført (Linderud S. 140), en Søn af en forresten ganske ukjendt Stadscaptain i Christiania Tobias Christensen.
